

HENKINEN ELÄMÄNI JA MIELIPITEENI

(Kirj. Bartolomeo Vanzetti)

(Suomentanut Anastatius)

KUKAPA työläinen ei olisi jotain kuullut niistä kahdesta Italialaisesta työmiehestä, jotka vangittiin Brooktonissa, Massachusettin valtiossa, toukok. 5 p., 1920. Heidän nimensä ovat Nicola Sacco ja Bartolomeo Vanzetti. Nämä miehet ovat innokkaasti ja kykenevästi toimineet työläisten asian puolesta työnantajia vastaan, ottaen käytännöllisesti osaa useihin lakkotaisteluihin, toimineet luokkavankien puolustamiseksi, järjestäen kokouksia, puhuen niissä ja yleensä agiteeranneet kapitalistisen järjestelmän kukistamiseksi. He olivat kykeneviä ja pelkäämättömiä luokkataistelijoina, siksi kapitalistien kätyrien verenhimoiset kynnet syyhysivät heitä vastaan ja niin heidät vangittiin syytettynä huhtikuulla 1920 tapahtuneen Slater & Morrill yhtiön pakkaluettelo-kassan ryöstöstä, jonka yhteydessä kaksi miestä, Berardelli ja Parmenter ammuttiin. Tekaistujen todistusten nojalla heidät sitten tuomittiin ensiluokan murhasta heinäk. 14 p., 1921. Useat "todistajina" esiintyneet ovat jälkepäin tunnustaneet tehneensä väärän valan ja viisi ehdotusta on tehty uuden oikeuden käynnin saamiseksi näille syytetyille, vaan yritykset ovat tähän asti rauenneet turhaan. Heidän asiansa on herättänyt työläisten huomion, ei yksin tässä maassa, vaan useissa euroopankin maissa ja on kokouksia pidetty kaikkialla, joissa on protesteerattu tätä julmaa menettelyä vastaan.

Julkaisemme tässä suomennettuna osan Vanzettin kirjoittamasta elämäkerrastaan "Kertomus Proletaarin elämästä." Hän on syntynyt Piedmontissa, Italiassa, kesäk. 11 p., 1888. Isänsä oli maanviljelijä. Kolmentoista vuotiaana alkoi Bartolomeo palkkatyöhön eräässä leipomossa Cuenossa, tehden jo silloin työtä kello 7:stä aamulla kello 10:neen illalla ja seitsemän päivää viikossa. Kuudessa vuodessa sellainen työ murti hänen terveytenä niin, että hän oli pakoitettu palaamaan takaisin kotiansa, josta sitten kahdenkymmenen vuotiaana lähti tähän maahan. Täällä hän työskenteli ravintoloissa astioiden pesijänä, tiili- y. m. tehtaissa, kivimurtimeilla, katuojilla ja viimeksi vankitsemisensä aikana oli hän kalakauppianaan. —Suomentaja.

Haluan hetkisen jälleen astua muistossa olevia askeleitani. Olen kertonut historiani fyysilliset tapahtumat, mutta syvin ja todenperäisempi kertomus ei kuitenkaan ilmene ihmisen elämän ulkopuolisissa seikoissa, vaan hänen sisäisessä olemuksessaan, mielessään ja siulussaan sekä yleisessä sisäisessä tajunnassaan.

Kävin koulua kuudesta kolmeentoista ikävuoteen ja rakastin opiskelua todellisella innolla. Niinä kolmena vuotena, jotka vietin Cavourissa, oli minulla se onni, että sain olla lähellä erästä oppinutta

henkilöä. Hänen avullaan luin kaikki julkait, mitkä tulivat käsiini. Hän oli erään Genoassa ilmestyvän Katoolisen aikakausjulkaisun tilaaja ja minä ajattelin sitä onneksi, sillä olinhan silloin harras katoliikkiuskovainen. Kun olin Turinissa, ei minulla ollut seuralaisia lukuunottamatta työläistoveritani, kauppapalvelijoita ja kovantyöntekijöitä. Työläistoverini kutsuivat itseänsä sosialisteiksi ja tekivät pilaa uskonnollisista mielteistäni, kutsuen minua kirjailijaksi ja ulkokullatuksi. Johtuipa tästä kerran nyrkkitappelukin erään heidän kanssaan.

Nyt ollessani kaikkien sosialismin koulukuntien kanssa enemmän tai vähemmän tuttu huomaan, etteivät he edes tienneet sen sanan merkitystä, vaan kutsuivat itseänsä sosialisteiksi myötätunnosta De Amices nimistä kirjailijaa kohtaan (joka silloin oli uransa loistokohdassa) sekä ajan ja paikan hengen mukaan. Siksi vaikuttava olikin se ympäristö, että minäkin pian aloin rakastamaan sosialismia ja kutsumaan itseäni sen kannattajaksi, tuntematta sitä. Kaikki seikat huomioonottaen, oli niiden ihmisten kehitystaso hyödyllinen minuun nähden ja hyvin vaikuttava. Ihmisyyden ja oikeuksien tasa-arvon periaatteet alkoivat murtautua minunkin sydämeeni. Luin DeAmicesin kirjan Cuore ja myöhemmin myöskin hänen Voyages ja Friends nimiset kirjansa. Asuntotalossani oli St. Augustinen kirja, josta seuraava lause säilyy poistumattomasti mielestäni: "Martyyrien veressä on vapauden siemen." Löysin myöskin "Promessi Sposi" nimisen kirjan ja luin sen kahdesti. Viimein sain käsiini erään tomuisen Divine Comedyn (Pyhä Ilveily) ja oh, minua! Ei ole hampaani muodostuneet sellaista luuta varten, siitä huolimatta kalvoitin sitä epätoivoisesti ja luulen, ettei se ollut hyödytöntä.

Synnyinmaassa oloni viimeisinä päivinä opin paljon Tri Francesilta, kemisti Scrimagliolta ja eläinlääkäri Bo'ita. Silloin aloin ymmärtää, että se rutto, joka ahdistaa ihmiskuntaa julmimmin on tietämättömyys ja luonnollisten tunteiden turmelus. Uskonnostani pian katosi temppelein, alttarien ja muodollisten rukousten tarve, Jumala tullen minulle ihmisen muodostuksista vapaaksi täydelliseksi olenoksi. Vaikkakin isäni kertoi minulle usein, että uskonto on välttämätön ihmisen viettien hillitsemiseksi ja tuskien lohdutukseksi, tunsin omassa mielessäni kuitenkin asioiden myönteiset ja kielteiset seikat ja tässä mielentilassa tulin yli valtameren. Saavuttuani Amerikkaan, jouduin tuntemaan kaikki ne kärsimykset, harhakuvat ja halveksumiset, jotka väistämättömästi kohtaavat henkilöä, joka saapuu tähän maahan kahdenkymmenen vuotiaana, elämää tuntemattomana ja jonkunlaisena

unelmoitsijana. Täällä näin elämän raakuuden, kaiken vääryyden ja turmeltuneisuuden, joiden kanssa ihmiskunta taistelee niin surullisesti.

Kaikesta huolimatta onnistuin vaurastuttamaan itseni henkisesti ja ruumiillisesti. Täällä tutkin Krapotkinin, Merlinon, Malatestan ja Reclusen teoksia. Luin Marxin Pääomaa ja Leone di Labriolan teokset; Carlo Pisacanan poliittisen Testamentin, Mazzinin Duties of Man (Ihmisen Velvollisuudet) ja monta muuta yhteiskunnallisesta merkityksestä olevaa kirjaa. Täällä tutkin myös raamattua ja Renanin The Life of Jesus (Jeesuksen Elämä) sekä Mislebonin Jesus Christ Never Existed (Jeesus Kr. ei ole koskaan ollut olemassa.) Luin Kreikan ja Rooman historiaa, Yhdysvaltain, Ranskan ja Italian vallankumous historiaa ja tutkin niinkään Darwinia, Spenceria, Laplacea ja Flammamarinonia. Palasin takasin Divine Comedy ja Jerusalem Liberated (Vapautettu Jerusalem) kirjoihin. Luin uudelleen Leopardin ja itkin hänen kanssaan; luin Hugon, Tolstoin, Zolan, ja Cantun teokset sekä Giustin, Guerrinin, Rapisardin ja Carduccin runoja.

Älä kuitenkaan, hyvä lukija, luule minua tieteen erikoistuntijaksi, sillä se olisi erehdys. Minun perusteelliset oppini ovat olleet liian vajavaiset ja henkinen voimani riittämätön mukautumaan tähän aineen paljouteen ja onhan muistettava, että tutkin samalla kun tein kovaa työtä päivät, sekä ilman mitään viuhdyttävää mukavuuksia. Oi kuinka monta iltaa istuin väräjävän kaasuvalon ääressä, jonkun teoksen kanssa aina myöhäisille aamutunneille asti ja tuskin olin kallistautunut tyyntyneille, kuin pilli puhalsi ja minun oli mentävä takaisin tehtaaseen tai kivimurtimolle. Mutta minä otin tehtäväkseni tuskaisen, jatkuvan ja taipumattoman ihmisten, eläinten ja kasvien tutkimisen, sanalla sanoen, kaiken mikä ihmistä ympäröi, se on, elämän kirjan. Kas siinä se onkin kirjojen kirja, kaikki toiset ollen vain sitä lukemaan opettavia kirjoja, tarkoitan totuuden mukaisia kirjoja, sillä valheellisilla on päinvastainen pyrkimys. Sen suuren kirjan harrastaminen ohjasi tekoni ja periaatteeni. En hyväksynyt ajatusta, että jokainen on itseänsä varten ja jumala kaikkia varten, vaan puolustin heikkoa, köyhää, sorrettua, alhaista ja vainottua. Ihailin urhoollisuutta, voimaa ja uhrausta, joka esiintyi oikeuden puolesta. Käsitin, että lain, jumalan, isänmaan ja vapauden nimeen; puhtaimpien henkisten pyrkimysten ja korkkimpimpien ihmisen ihanteiden nimeen on tehty ja tehdään edelleenkin, julmimmat rikokset, kunnes saapuu päivä, jolloin tiedon valo tekee mahdolliseksi muutamien harvojen harjoittaa vääryyttä suurelle enemmistölle. Minä ymmärrän, että ihminen ei voi edesvastuuttomasti polkea niitä kirjoittamia lakeja, jotka sitovat hänet maailman kaikkeuteen. Ymmärsin, että "luonnollisiksi rajoiiksi" kutsutut vuoret, meret ja virrat ovat muodostuneet ennen ihmistä, fyysilisten ja kemiallisten voimien kehitysjaksojen kautta, tarkoittamatta jakaa kansoja ja niin sain aja-

tuksen kansainvälisestä veljesrakkaudesta käsittäen, että kukatahansa auttaa eli loukkaa ihmistä, hän auttaa eli loukkaa koko ihmiskuntaa. Minä etsin vapauttani kaikkien vapaudesta, onneani kaikkien onnesta ja havaitsin, että tekojen, oikeuksien ja velvollisuuksien tasaisuus on ainoa moraalinen perus, jollenko oikeudellinen ihmisyyhteiskunta voidaan perustaa.

Ansaitsin leipäni rehellisesti otsani hiessä, eikä minulla ole tippaakaan verta käsieni eikä tunttoni päällä. Ymmärsin, että korkein elämän päämäärä on onnellisuus; että ikuinen ja muuttumaton perus ihmisen onnelle on terveys, tunnen rauha, elimillisten tarpeiden tyydytys ja vilpittömän rehellisyys. Minä käsitin, että jokaisella on kaksi minää: oleellinen ja ihanteellinen, jälkimmäisen ollessa kaiken edistyksen lähde ja, että mikä tahansa tahtoo saada ensimmäisen näytteen tasa-arvoiselta jälkimmäiseen nähden, on pahasta. Ero näiden kahden minän välillä on jokaisella henkilöllä sama, sillä olkoon hän hyvässä eli pahassa, pitävät ne saman välimatkan toisistaan. Ymmärsin, ettei ihminen ole koskaan liian säädyllinen itseänsä kohtaan ja että todellinen viisus ilmenee kärsivällisyydessä. Minä tahdoin suojan joka perheelle, leipää joka suulle, opetusta joka miehelle ja valoa joka älylle.

Olen vakuutettu, että me elämme vasta eihistorian viimeisessä osassa ja että ihmisyyden historia ei ole vielä alkanutkaan, mutta sieluni silmillä näen, että ilmastossa välähtelee jo tuhatvuotisen valtakunnan sateet. Minä käsitän, että on yhtä vaikea luopua tunnon vapaudesta kuin elämästäkin ja pyrin kaikella voimallani johdattamaan ihmisenkeä jokaisen hyödyksi.

Tiedän kokemuksesta, että oikeudet ja edut saavutetaan ja säilytetään raa'alla voimalla, kunnes ihmiskunta on täydellistyttyntä itsensä. Tulevan ihmiskunnan todellisessa historiassa, jolloin luokat, etuoikeudet ja ihmisten välinen ristiriitainen pyrkimys on poistettu, tulee äly ja yhteistunne määräämään edistyksen ja muutokset. Ellemme me ja se sukupolvi, jota naisemme kantavat povellansa, voi lähestyä sitä päämäärää, niin emme myöskään ole saavuttaneet mitään todellista ja ihmiskunta tulee edelleenkin olemaan kurjuudessa ja onneton.

Minä olen ja tulen olemaan viime hetkeen asti (ellen huomaa olevani väärässä) anarkisti-kommunisti siksi, että kommunismi on inhimillisin yhteiskuntasopimuksen muoto ja vapaudessa vaan voi ihminen nousta, tulla yleväksi ja täydelliseksi.

Entä nyt? Kolmenkymmenen kolmen vuotiaana, joka oli Kristuksen ikä ja muutamien oppineiden ulkomaalaisten mukaan kaikkien hyökkääjien ikä, nyt olen määrätty vankilaan ja kuolemaan. Sitteenkin jos saisin uudelleen alkaa "Elämän Matkan", tulisin palaamaan samalle tielle, koettaen tietenkin vähentää syntieni ja erehdyksen summaa ja moninkertaistuttaa hyviä töitäni.

Lähetän tovereilleni, ystävilleni ja kaikille hyvälle ihmisille veljellisen syleilyni, rakkaat ja hehkuvat tervehdyseni.